

juraj žembera

Gravírovanie erbu

Najkrajšie detské knihy 2011

Jar – leto – jeseň – zima

„Hodnotenie v súťaži Najkrajšie detské knihy jari, leta, jesene a zimy za rok 2010 nebolo jednoduché. Opäť bolo prihlásené veľké množstvo kníh, avšak ich kvalita nie vždy spĺňala kritériá, ktoré sú pre túto súťaž určujúce.“ Takto začala svoj príhovor pred rokom Viera Anoškinová. Dnes hodnotíme rok 2011 a viaceré myšlienok z jej príhovoru, ak by mi dala na ne autorské práva, by sa dalo použiť znovu. Opakujú sa dokonca mená troch ilustrátorov ocenených kníh. Skutočne, kvalita nebola vždy vyvážená a slovenská ilustrátorská špička, aj v detskej ilustrácii, je z dobre známych dôvodov pomerne úzka. Má však ostrý hrot, ktorý už za desaťročia vygravíroval na rodinnom striebre slovenskej aj svetovej ilustrátorskej tvorby svoj šlachticový erb.

Porota v zložení Viera Anoškinová, Juraj Martiška a Juraj Žembera za rok 2011 ocenila 14 kníh. Z jarnej kolekcie to bolo *Jaro kříplů Daniela Rušara*, ilustroval **Matúš Maťátko**. Vyšlo v Paskuda books. Marginalizovanú, niekedy až tabuizovanú tému hendike-

povaných, citlivo a otvorene spracovanú literárne, rovnako bravúrne a s humorom i nadhľadom dopĺňajú vtipné čiernobiele ilustrácie. Druhou ocenenou je *Sviňa a iné bájky I. A. Krylova* z vydavateľstva Slovart. Ilustroval **Adolf Born**. Jeho typický, nezameniteľný rukopis aj humor má stále veľmi vysoký štandard a úroveň. Kto miluje značku A. B. (nemyslím rovnako drahú a vzácnu značku Albín Brunovský), vie, o čom hovorím. Platí to aj na druhú knihu ilustrovanú **Adolfom Bornom**, tiež zo Slovartu, *Jiří Žáček: Hrôzostrašné rozprávky*, ocenenú v jesennej kolekcii.

V lete porota vybrala tri tituly: *Peter Karpinský: Sedem dní v pivnici*, ilustrovala **Zuzana Bočková Bruncková**, vydal Perfekt, druhá ilustrátorka, ktorá za rok 2011 získala dve ceny (aj v zime) za *Príbehy zo starej Bratislavy* od *Vievy Ryšavej*. Vydala Matica slovenská. Tradične vysoká úroveň jej ilustrácií sa opiera o detailne premyslenú aj kultivovane prepracovanú minucióznou drobnokresbu.

Knižku *Ako muflón Ancijáš cesto-*

val na západ *Branislava Jobusa* vydal Sloart a ilustroval **Igor Derevenec**. Expresívny výrazný štýl, vtipná štylizácia podporená tvarujúcou farebnosťou je pokračovaním minulý rok ocenej knižky toho istého autora Muf-lón Ancijáš a jeho spanilá jazda.

TRIO Publishing vydalo *Knižku pod vankúš Gabriely Dittelovej*. Príťažlivé jemné ilustrácie **Zuzany Lipnickej** cizelujú výtvarný vkus v duchu dlhej tradície detskej ilustrácie.

Na jeseň, tradične najúrodnejšie obdobie, dozrelo päť ocenených titulov. V Edition Ryba to bola *Venussha (Ťažký týždeň) Juraja Šebestu*, ilustrovaná **Katarínou Slaninkovou**. Obrazový rovnocenný pendant k literárne-mu textu, sprievodcu pre presne určenú vekovú kategóriu, ktorým sa rád dá sprevádzať každý, kto má zmysel pre humor, je príkladom splynutia du-

ší v umeleckej rovine, splynutia literárnych a výtvarných výrazových prostriedkov. Profesionálna empatia s čitateľom je taká výrazná, že teraz je už kniha bez týchto ilustrácií ťažko predstaviteľná.

V Perfekte vyšlo *Dievčatko z veže Jany Bodnárovej*. Jemné a krehké ilustrácie **Juraja Martišku** majú aj v tomto prípade vysokú kvalitu a korelujú s detskou dušou, tvarujú ju dychom akvarelu.

História Európy Renáty Fučíkovej a *Daniely Krolupperovej*, z nich prvá knihu aj ilustrovala (vydavateľstvo Práh), je učebnicový príklad dobrej učebnice. Reprezentatívnej, prehľadnej, mimoriadne príťažlivej a predovšetkým tak nevtieravo didaktickej, že vysoko presahuje túto kategóriu. Napínavé čítanie, dobrodružný príbeh komiksovo aj naratívne vizualizovaný

Juraj Žembera pri hodnotení Najkrajších detských kníh 2011

Timotea Vráblová odovzdáva diplom Najkrajšia detská kniha jesene 2011 ilustrátorke Alene Wagnerovej

– podobne ako Šebestova Venusša – sa nedá pustiť z rúk.

Knihu *Marty Hlušíkovej Čo baby nedokážu* z vydavateľstva SPN – Mladé letá ilustrovala **Alena Wagnerová**. Klasické ilustrácie na úrovni oslovujú dôležitú skupinu začínajúcich čitateľov.

Zimná ponuka nebola taká bohatá ako na jeseň, avšak špička ľadovca kvalitou rozhodne v ničom nezaostávala. Okrem spomínaných *Príbehov zo starej Bratislavy* od *Viere Ryšavej*, ilustrovaných **Zuzanou Bočkayovou Brunckovou**, to bola knižka *Sol nad zlato* *Boženy Němcovej* z Buvika, ilustrovaná **Petrom Uchnárom**. Značka P. U. sa stáva, ak sa už nestala, podobne vzácnou ako A. B.. Hovoriť viac o Petrovi Uchnárovi by bolo nosením sov do Atén.

Je signifikantné, že práve v zime roztrhla svoje vrece *Perinbaba* *Lubomíra Feldeka* vo vydavateľstve Tranoscus. Ilustrácie **Mareka Ormandíka** s typickou nezameniteľnou expresívnou štylizáciou v osobitom rukopise pre náročných a emocionálne stabilných percipientov sú štukou v rybníku ilustrácií.

Poslednou ocenenou knihou, podľa zásady „ finit corona opus“, je *Analfabeta Negramotná Jána Uličianskeho* z Trio publishing. Kráľovsky ju ilustroval **Vladimír Král**, ktorý neilustruje veľa, ale všetko, čo urobí (podobne ako Peter Uchnár), je to pravé orechové a „ cup of thea“ pre vademecum detstva a vkus i dušu detského čitateľa.

Na záver chcem iba vysloviť potešenie, že vychádzajú stále pekné, ba aj krásne knihy pre deti a mládež.

NAJKRAJŠIE DETSKÉ KNIHY 2011

JAR

Daniel Rušar: Jaro kriplů, ilustrácie **Matúš Maťátko**, Paskuda books
I. A. Krylov: Sviňa a iné bájky, ilustrácie **Adolf Born**, Vydavateľstvo Slovart

LETO

Peter Karpinský: Sedem dní v pivnici,
ilustrácie **Zuzana Bočková Bruncková**, Perfekt
Branislav Jobus: Ako Muflón Ancijáš cestoval na západ,
ilustrácie **Igor Derevenec**, Vydavateľstvo Slovart
Gabriela Dittelová: Knižka pod vankúš,
ilustrácie **Zuzana Lipnická**, Trio Publishing

JESEŇ

Juraj Šebesta: Venussha (Ťažký týždeň),
ilustrácie **Katarína Slaninková**, Edition Ryba
Jana Bodnárová: Dievčatko z veže, ilustrácie **Juraj Martiška**, Perfekt
Renáta Fučíková – Daniela Krolupperová: História Európy,
ilustrácie **Renáta Fučíková**, Práh
Marta Hlušíková: Čo baby nedokážu, ilustrácie **Alena Wagnerová**,
SPN-Mladé letá
Jiří Žáček: Hrôzostrašné rozprávky, ilustrácie **Adolf Born**, Vydavateľstvo Slovart

ZIMA

Božena Němcová: Soľ nad zlato, ilustrácie **Peter Uchnár**, Vydavateľstvo Buvik
Viera Ryšavá: Príbehy zo starej Bratislavy,
ilustrácie **Zuzana Bočková Bruncková**, Matica slovenská
Lubomír Feldek: Perinbaba, ilustrácie **Marek Ormandík**, Transcius
Ján Uličiansky: Analfabeta Negramotná, ilustrácie **Vladimír Král**,
TRIO Publishing

NAJLEPŠIE DETSKÉ KNIHY 2011

LETO

Peter Karpinský: Sedem dní v pivnici, Perfekt

JESEŇ

Juraj Šebesta: Venussha (Ťažký týždeň), Edition Ryba

ZIMA

Daniel Hevier: Vianočná pošta, TRIO Publishing
Ján Uličiansky: Analfabeta Negramotná, TRIO Publishing